

آیا ماجرای سد گتوند در هراز تکرار می‌شود؟

نیکی محبوب

بیش از یک دهه است که سدسازی در برخی از مناطق ایران مورد انتقاد گروهی از کارشناسان قرار می‌گیرد. ساخت سد سیوند و تاثیر آن بر کم آب شدن تالاب بختگان، ساخت سد گتوند در کنار گنبدهای نمکی و در نتیجه افزایش ۲۰ درصدی شوری آب رودخانه کارون از جمله مواردی است که کارشناسان به آن معترض بوده‌اند.

حال ساخت سد هراز در محدوده محل دفن زباله شهرستان آمل باعث شده بحث مکان‌یابی و ساخت سدها بدون در نظر گرفتن پیامدهای محیط زیستی آن دوباره مطرح شود.

کلنگ ساخت سد هراز در سال ۱۳۸۹ زده شد، این سد قرار است در سال ۱۳۹۷ افتتاح شود. اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهور تاکنون چندین بار از این سد بازدید کرده و از تلاش‌ها برای سرعت بخشیدن به ساخت این پروژه گفته است.

حمید حاجی رسولی‌ها، مدیرعامل شرکت مدیریت منابع آب ایران در گفتگو با خبرگزاری ایلنا با اشاره به حساسیت مسئله سد هراز و محل دپوی زباله اعلام کرد که مرکز دفن زباله آمل پس از آبیگری سد درون دریاچه آن قرار نمی‌گیرد.

آقای رسولی‌ها با اشاره به اینکه از دی ماه سال گذشته مشاوره‌ای از سوی شرکت آب منطقه‌ای برای بررسی اثرات آلاینده زباله‌ها بر کیفیت آب رودخانه و همچنین ساماندهی مرکز دپوی زباله در نظر گرفته شده است، گفت که سد هراز به دلیل مسائل اعتباری و مالی زودتر از سه یا چهار سال آینده به بهره‌برداری نخواهد رسید.

این در حالی است که برخی از کارشناسان و فعالان حوزه محیط زیست از ساخت این سد و نزدیکی آن به محل دپوی زباله شهرستان آمل ابراز نگرانی کرده‌اند.

عزت‌الله یوسفیان ملا، نماینده آمل در گفتگو با خبرنگاری مهر گفته: "انتهای سد هراز به محل دپوی زباله برخورد می‌کند، اداره محیط زیست مهلت یک تا دو ساله داده تا قبل از آبیگری سد، انتهای سد پاکسازی شود".

به گفته نماینده آمل، قرار است منطقه عمارت بعد از پاکسازی زمین خاکبرداری شود و اگر شیرابه‌ای در آن موجود است نیز تخلیه شود.

آقای یوسفیان همچنین اعلام کرد که اگر زمین زباله تخلیه نشود، "طول سد هراز از ۱۱ کیلومتر به ۲ کیلومتر کاهش داده می‌شود. قرار است در انتهای سد با محل زمین زباله دیواره بتنی ۳ متری ساخته شود تا شیرابه زباله را مهار کند".

محمد جواد طاهرزاده، استاد دانشگاه بوراس سوئد درباره این سد به روزنامه شرق گفته است با توجه به اینکه زباله دپو شده در این منطقه به صورت مخلوط است و بارندگی در منطقه زیاد است، این منطقه با دو مشکل مواجه است. "اول اینکه ترکیبات آلی و آلودگی ناشی از مواد خارجی که وارد آب شده باعث آلودگی و تولید فاضلاب می‌شود و عملاً آب را تبدیل به فاضلاب می‌کند، دوم اینکه ترکیبات فلزات سنگین که سمی هستند وارد آب می‌شوند".

این کارشناس تأکید می‌کند که با آبیگری و راه اندازی سد، خروجی آن "فاضلاب خواهد بود و نه آب شرب".

حسینعلی ابراهیمی کارنامی، مدیرکل محیط زیست استان مازندران به شرق گفته که ۳۵ سال است روزانه بین ۲۰۰ تا ۲۵۰ تن زباله در این محل دفن می‌شود، "آیا آن همه شیرابه نفوذ کرده در زمین را اساساً می‌شود پاکسازی کرد؟ اگر هم می‌خواهند این کار را انجام دهند با چه مکانیسمی؟ این مسائل ما را به شدت نگران می‌کند، ما می‌گوییم اتفاق و خطر بزرگی ممکن است رخ دهد".

دادستان شهرستان آمل نیز در اوایل شهریورماه سالجاری اعلام کرد که تخلیه زباله در منطقه عمارت آمل ممنوع شده است.

منطقه عمارت در ۳۰ کیلومتری شهر آمل و در حاشیه جاده هراز قرار دارد و بیش از ۳۰ سال است که محل دفن زباله‌های شهرستان آمل و دیگر شهرهای مرکزی استان مازندران بوده است.

محل جدید ساماندهی زباله‌ها نیز مشخص شده و قراردادی با یک شرکت ژاپنی برای ساماندهی زباله‌های این منطقه بسته شده است.

برخی از کارشناسان سخنان عیسی کلانتری، رئیس سازمان محیط زیست و معاون رئیس جمهوری ایران را نوعی چراغ سبز برای ادامه ساخت سدهایی در این منطقه می‌دانند که به باور این کارشناسان برای محیط زیست منطقه مخرب هستند. او به تازگی گفته بود با سد سازی در شمال کشور موافق است.

فعالان حوزه محیط زیست با یادآوری آثار مخرب سدهای گتوند و سیوند، هشدار می‌دهند که ساخت سد هراز و تلاش برای افتتاح و آبیگری آن می‌تواند سبب بروز مشکلات زیست محیطی جبران‌ناپذیر در شمال ایران شود.

+++++

برچیده تبرستان از بی بی سی، سه شنبه ۱۲-۹-۲۰۱۷ / ۱۳۹۶-۶-۲۱

<http://www.bbc.com/persian/iran-features-41232474>